

Arabov J.O., Fayziyeva X.A.

FIZPRAKTIKUM (MEXANIKA) FANIDAN LABORATORIYA ISHLARINI BAJARISH BO'YICHA

Uslubiy qo'llanma

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

Arabov J.O., Fayziyeva X.A.

**FIZPRAKTIKUM (MEXANIKA)
FANIDAN LABORATORIYA
ISHLARINI BAJARISH BO'YICHA**

USLUBIY OO'LLANMA

BUXORO-2022
«DURDONA» NASHRIYOTI

22.2я7

531(075.8)

A 74

Arabov J.O.

Mexanika fanidan laboratoriya ishlarini bajarish bo'yicha [Matn] : uslubiy qo'llanma / J.O. Arabov .-Buxoro: OOO "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti,2022-? b.

КБК 22.2я7

УЎК 531(075.8)

TUZUVCHILAR:

Arabov J.O. – BuxDU fizika kafedrası o'qituvchisi.

Fayziyeva X.A. – BuxDU fizika kafedrası o'qituvchisi.

TAQRIZCHILAR:

Sharipov M.Z. – BMTI fizika kafedrası katta professori.

Saidov Q.S. – BuxDU "Fizika" kafedrası dotsenti f.m.f.n.dots.

Ushbu uslubiy qo'llanma mexanika fanining barcha boblari bo'yicha bajarilishi lozim bo'lgan laboratoriya ishlari va ularga doir uslubiy ko'rsatmalarni o'z ichiga olgan.

Bu qo'llanma mexanika fani bo'yicha "Fizika" bakalavriyat ta'lim yo'nalishlari dasturiga mos ravishda tayyorlangan. Ushbu uslubiy qo'llanmada har bir ishda ishning maqsadi, kerakli asbob va uskunalar, qisqacha nazariy ma'lumotlar, ishni bajarish va hisoblash tartibi va olingan natijalarni kiritish uchun kerakli jadvallar, nazorat savollari, fizikaviy kattaliklar jadvali hamda zaruriy adabiyotlar ro'yxati berilgan.

Qo'llanma talabalarni mustaqil ravishda o'qituvchi rahbarligida laboratoriya ishlarini bajarishi uchun mo'ljallangan.

Ushbu uslubiy qo'llanma Buxoro davlat universiteti ilmiy kengashining 31.01.2022 yilda bo'lib o'tgan № 6 sonli majlisida ko'rib chiqildi va chop etishga tavsiya etildi.

ISBN 978-9943-0000-0-0

© Arabov J.O., Fayziyeva X.A.

MEXANIKA O'QUV LABORATORIYASIDA ISHLASHDA TEXNIKA XAVFSIZLIGI

Labaratoriya ishlarini bajarishga kirishishdan oldin hamma talabalar texnika xavfsizligi bilan tanishib, ishni bajarayotganda ushbu qoidalarga amal qilishlari shart.

1. Laboratoriya jihozlari bilan ishlaganda uni oldin ishga yaroqli ekanligini tekshiring

2. Elektr toki bilan ishlaydigan asbobning xavfli ekanligini esdan chiqarmang! Ehtiyot bo'ling.

3. Yig'lgan elektr zanjiri o'qituvchi tomonidan tekshirilgandan so'ng oqituvchining ruxsati bilan manbaga ulanadi.

4. Elektr asboblarning birida nosozlik kuzatilsa u darhol manbadan uzilishi kerak.

5. Izolyatsiyalangan elementlar bilan elektr zanjiriga tegish man etiladi.

6. Elektr zanjirdagi har qanday o'zgarishlar faqat elektr zanjir kuchlanish manbaidan uzilganidan so'ng kiritilishi kerak.

7. Ish bajarilib bo'lingandan so'ng hamma manbalar o'chirilishi va elektr zanjiri uzilishi kerak.

8. O'lchov natijalari olingandan so'ng tok manbai o'chirilishini unutmang.

9. Laboratoriyada 50V dan yuqori kuchlanish bilan ishlaganda o'qituvchi nazorati ostida tajribani bajaring.

10. Tok manbaini o'qituvchining ruxsatisiz o'chirmang va yoqmang.

Arabov J.O., Fayziyeva X.A.

**FIZPRAKTIKUM (MEXANIKA)
FANIDAN LABORATORIYA
ISHLARINI BAJARISH BO'YICHA**

USLUBIY OO'LLANMA

<i>Muharrir:</i>	<i>G'.Murodov</i>
<i>Texnik muharrir:</i>	<i>G.Samiyeva</i>
<i>Musahhih:</i>	<i>M.Raximov</i>
<i>Sahifalovchi:</i>	<i>M.Arslonov</i>

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original – maketdan bosishga ruxsat etildi: 00.06.2022. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. « Palatino Linotype» garn. Ofset bosma usulida. Ofset bosma qog'oz. Bosma tabog'i 6. Adadi 00. Buyurtma № 78.

«Sharq-Buxoro» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahar O'zbekiton Mustaqilligi ko'chasi, 70/2 uy.
Tel: 0(365) 222-46-46

**Buxoro davlat universiteti
o'quv-metodik kengash 6-sonli
yig'ilishining bayonnomasidan**

K O' C H I R M A

31.01.2022

Buxoro shahri

K U N T A R T I B I:

1. Turli masalalar.

Fizika kafedrasida o'qituvchilari J.O.Arabov va X.A. Fayziyevlarning 60530900-Fizika ta'lim yo'nalishi uchun "Физпрактикум (механика) fanidan laboratoriya ishlari bajarish bo'yicha" deb nomlangan uslubiy qo'llanmani tavsiya etish.

E S H I T I L D I:

M.Y. Farmanova (kengash kotibasi) - Fizika kafedrasida o'qituvchilari J.O.Arabov va X.A. Fayziyevlarning 60530900-Fizika ta'lim yo'nalishi uchun "Физпрактикум (механика) fanidan laboratoriya ishlari bajarish bo'yicha" deb nomlangan uslubiy qo'llanmani nashrga tavsiya etishni ma'lum qildi. Ushbu metodik qo'llanmaga: BuxMTI, Fizika kafedrasida professori M.Z. Sharipov va Fizika kafedrasida dotsenti Q.S. Saidovlar tomonidan ijobiy taqriz berilgani ta'kidlandi. Metodik qo'llanma muhokamasi haqidagi Fizika-matematika fakulteti (2022-yil 27-yanvar) va Fizika kafedrasida (2022-yil 26-yanvar) yig'ilish qarori bilan tanishtirdi.

Yuqoridagilarni inobatga olib o'quv-metodik kengash

Q A R O R Q I L A D I:

1. Fizika kafedrasida o'qituvchilari J.O.Arabov va X.A. Fayziyevlarning 60530900-Fizika ta'lim yo'nalishi uchun "Физпрактикум (механика) fanidan laboratoriya ishlari bajarish bo'yicha" deb nomlangan uslubiy qo'llanma nashrga tavsiya etilsin.

O'quv-metodik kengash Raisi

R.G'. Jumayev

O'quv-metodik kengash Kotibasi

M.Y. Farmanova